

Loimaan kaupunki

Lastensuojelulaitoksen, laatu ja toiminnan vaatimukset

Lastensuojelun sijaishuollon laitoshoidolla tarkoitetaan sijoitettujen lasten ympärivuorokautista hoitoa, jonka tulee olla lastensuojelulain (417/2007), sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) mukaista. Lastensuojelun sijaishuollon perustason laitoshoidon tarjoaa lapselle turvallisen kasvuympäristön silloin, kun kotona asuminen tai perhehoitoon sijoittaminen ei ole mahdollista joko lapsen oman oirehdinnan tai vanhemmuuden haasteiden vuoksi.

Lapsella voi olla esimerkiksi käytöshäiriöitä, psyykkistä oireilua, päihteiden käyttöä tai asosiaalista käyttäytymistä. Lapsilla voi olla erilaisia kulttuuritaustoja. Laitoshoidon tulee edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia niin, että lapsen terveys, itsetunto, sosiaalisuus, omatoimisuus, kyky käydä koulua, suhteet omaan verkostoon ja psyykinen vointi kohenevat lähtötilanteeseen nähden.

Laitoshoidossa lasta hoitaa koulutettu henkilökunta ympärivuorokautisesti. Laitoshoidon tulee tarjota lapselle turvallista ja kuntouttavaa arkea sekä mahdollisimman pysyviä ihmissuhteita. Laadukas laitoshoidon vastaa asiakkaan tarpeisiin joustavasti ja läpinäkyvästi sekä arvostaa asiakkaan koko verkostoa.

Henkilökunta ja koulutus

Henkilöstömitoitus

Henkilöstömitoitus hoidettavaa lasta kohden on hoito- ja kasvatustehtävissä vähintään 1,0.

Vähimmäismitoitukseen lasketaan hoito- ja kasvatustehtävissä oleva vakituinen henkilökunta. Pelkästään hallinnollisia tehtäviä tekeviä esimiehiä, vapaaehtoistyöntekijöitä, siviilipalvelushenkilöitä, oppisopimussuhteisia, harjoittelijoita tms. ei lasketa mitoitukseen.

Ohje henkilöstömitoituksen laskemiseen:

Henkilöstömitoitus lasketaan seuraavasti: Hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilökunnan määrä jaettuna Avin/Valviran myöntämän luvan mukaisella asiakasmäärällä (esim. 7 työntekijää: 7 asiakaspaikalla=1.0). Lisäksi palveluntuottajan on huolehdittava, että osastolla tulee olla tosiasiallisesti työvuoroissa se määrä henkilökuntaa, mikä Avin tai Valviran myöntämään lupaan on henkilökuntamääräksi merkitty (7 työntekijää luvassa = työvuorolistalla 7 työntekijää työvuoroissa).

Henkilöstömitoitusta laskettaessa otetaan huomioon todellinen työaika/kokoaikainen työaika. Kaksi puolikasta työaikaa (osa-aikainen) tekevää työntekijää lasketaan yhdeksi työntekijäksi. Jos yksikössä on useampi osasto, ei yksikön johtajaa pääsääntöisesti lasketa mukaan hoito- ja kasvatustehtävissä olevaan henkilökuntaan. Henkilöstöluettelossa tulee ilmetä se, miten yksikön johtajan työaika tosiasiallisesti tällaisissa tilanteissa muodostuu.

Osastoilla on oltava osastokohtainen henkilökunta ja kullakin osastolla on Aluehallintoviraston mukainen osastokohtainen yöaikainen resurssi.

Paikalla on oltava riittävän kelpoisuuden omaavia työntekijöitä. Yksikköä ei ole mahdollista jättää ilman henkilöstöä, jokaisessa yksikössä tulee siis olla oma yöaikainen resurssi, vaikka yksiköt sijaitisivat samassa rakennuksessa.”

Henkilökunnan kelpoisuus- ja osaamisvaatimukset

Hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavalta johtajalta (LsL § 60) vaaditaan sosiaalihoitolain 46 a § 3 mom. mukaisesti:

- tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto tai siirtymäsäännösten mukainen kelpoisuus
- alan kokemus (yhteensä vähintään kolmen (3) vuoden työkokemus viimeisen viiden (5) vuoden ajalta lastensuojelun avo- tai sijaishuollosta) ja
- riittävä johtamistaito (koulutukseen sisältynyt tai sen lisäksi hankittu johtamiskoulutus tai käytännön kokemuksen kautta hankittu johtamistaito). Työkokemuksesta on työtodistus tarvittaessa tilaajan saatavissa.

Vastuuhenkilön/ henkilöiden lisäksi mitoitukseen laskettavasta hoito- ja kasvatustehtävissä olevasta henkilökunnasta vähintään 50 %:lla on sosiaali-, terveys- tai kasvatustalan AMK -tutkinto tai entinen vastaava opistoasteen tutkinto ja edellä mainituista vähintään kahdella (2) on sosiaalialan tutkinto.

Muulla hoito- ja kasvatustehtävissä olevalla henkilökunnalla on oltava vähintään tehtävään soveltuva muu ammatillinen perustutkinto.

Vastuuhenkilön/ henkilöiden lisäksi mitoitukseen laskettavasta hoito- ja kasvatustehtävissä olevasta henkilökunnasta vähintään kahdella (2) on vähintään kahden (2) vuoden työkokemus viimeisen viiden (5) vuoden aikana lastensuojelun sijaishuollosta.

Hoito- ja kasvatustehtävissä on sekä miehiä että naisia.

Palveluntuottajan tulee huolehtia, että koko henkilöstöllä on riittävä koulutus ja osaaminen huomioiden asiakkaiden erityistarpeet sekä laitoksen toiminnan luonne ja profiloituminen.

Työnohjaus ja henkilökunnan työkyvyn ylläpitämiseen tähtäävä toiminta

Henkilökunnalla on oltava säännöllinen, ulkopuolinen työnohjaus ja mahdollisuus tarvittaessa yksilötyönohjaukseen. Palveluntuottajalla on oltava kirjallinen suunnitelma henkilökunnan työkykyä ylläpitävästä ja henkilökunnan pysyvyyteen tähtäävästä toiminnasta.

Yksikössä ylläpidetään ajantasaista listaa henkilökunnasta sekä henkilökunnan koulutuksesta ja työkokemuksesta. Lista on aina pyydettyäessä tilaajan saatavissa.

Tilaajan on mahdollista saada pyytäessä myös henkilökunnan työtodistusjäljennökset riittävän työkokemuksen varmistamiseksi.

Palveluntuottajan tulee ilmoittaa lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle lapsen omaohjaajan ja muiden lapsen ja perheen kanssa työskentelevien työntekijöiden vaihtumisesta.

Lapsen perustarpeista huolehtiminen

Palveluntuottaja huolehtii lapsen perushoidosta ja huolenpidosta. Huolenpito sisältää terveydenhoidon sekä koulunkäynnin. Laitoshoidossa palveluntuottajan tulee huolehtia siitä, että lapselle haetaan hänen yksilölliseen tarpeeseensa vastaavat koulu- ja terveydenhuollon palvelut huomioiden myös mahdollisen pedagogisen erityisen tuen tai psykiatrisen erikoissairaanhoidon tarpeet. Palveluntuottaja tukee lasta harrastusten, sosiaalisen vuorovaikutuksen, ikätasoisien vastuun ottamisen, elämän taitojen opettelun sekä kehityksen osalta. Palveluntuottaja sitoutuu edistämään lapsen terveellisiä elämäntapoja ja sitoutuu huolehtimaan lapsen fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista.

Palveluntuottaja huolehtii myös lapselle kuuluvien taloudellisten etuuksien

hakemisesta.

Palveluntuottaja huolehtii, että lapsella on asianmukaiset ja ikätasoiset varustukset, kuten vaatteet, jalkineet sekä harrastus- ja urheiluvälineet. (tarkempi listaus vuorokausihintaliitteessä). Palveluntuottajan tulee myös huolehtia siitä, että toisen asteen koulutusta käyvällä nuorella on opiskeluun tarvittavat välineet, sisältäen esimerkiksi työvaatteet ja kengät sekä tarvittaessa kannettavan tietokoneen.

Palveluntuottaja turvaa lapsen riittävän ja monipuolisen ravinnonsaannin (huomioiden erityisruokavaliot).

Laitoksen ruoka- ja nukkumaanmenoajat ovat säännölliset

Sijoitus- ja hoitoprosessi

Palveluntuottaja antaa sijoitetulle lapselle tämän yksilöllisyyttä, yksityisyyttä ja osallisuutta kunnioittaen Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 1 §:n mukaiset kasvu- ja kehitysedellytykset sekä sitoutuu noudattamaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän lapselle laatimaa asiakassuunnitelmaa, huomioiden lapsen omat toiveet ja mielipide lapsen iän ja kehitystason edellyttämällä tavalla.

Palveluntuottaja huolehtii siitä, että lapselle haetaan hänelle kuuluvat tuet ja palvelut. Palveluntuottaja ei voi siirtää lapsia tilapäisesti muihin palveluntuottajan yksiköihin lomien, tilajärjestelyiden tai muiden palveluntuottajasta johtuvien syiden vuoksi. Laitoshoidossa lapsella on oltava puhelimen lisäksi käytettävissä osastokohtaisesti vähintään yksi tabletti tai tietokone, jolla lapsi voi olla yhteydessä viranomaisiin ja muihin hänelle tärkeisiin palveluverkostoihin.

Laitoksessa tulee olla toimiva internet-yhteys sekä videoneuvottelumahdollisuus. Tilaaja toimittaa palveluntuottajalle linkin, jonka kautta videoneuvottelu voidaan turvallisesti järjestää.

STM:n lastensuojelun laatusuosituksen (2014:4) mukaisesti palveluntuottaja sitoutuu toteuttamaan palvelussa asiakkaan oikeutta osallisuuteen ja iänmukaiseen itsenäiseen päätöksentekoon sekä tukemaan asiakkaan mahdollisuutta itsemääräämisoikeuteen.

Omaohjaajat ja perheen kanssa tehtävä työ

Jokaisella lapsella on 1–2 nimettyä omaohjaajaa, jotka tarjoavat lapselle turvallisia ja pysyviä aikuissuhteita, lämpöä ja kunnioittavaa kohtelua. Omaohjaajasuhde on terapeuttisesti orientoitunut kasvatuksellinen suhde ja lasta kannatteleva tarjoten lapselle mahdollisuuden psyykkiseen ja sosiaaliseen kuntoutumiseen.

Laitoshoidossa lasta ja lapsen perheen välistä vuorovaikutusta tuetaan säännöllisesti tehtävällä yhteistyöllä perheen kanssa, jonka tulee olla asiakassuunnitelman sekä hoito- ja kasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaista. Lapsen omaohjaaja(t), ja mikäli palveluntuottajalla on erikseen nimettynä perhetyötä tekevä työntekijä, pitävät säännöllisesti yhteyttä lapsen perheeseen kertoen esimerkiksi lapsen kuulumisista, arjen sujumisesta ja koulunkäynnistä. Omaohjaaja(t) tekevät säännöllistä ja suunnitelmalista yhteistyötä lapsen vanhempien ja muiden lapselle läheisten henkilöiden sekä viranomaisverkoston kanssa.

Lapsen itsenäistyminen tai siirtyminen pois laitoksesta

Palveluntuottaja tukee lapsen suunnitelmallista siirtymistä seuraavaan elämänvaiheeseen kuten kotiutumista, toiseen sijaishuoltopaikkaan siirtymistä tai itsenäistymistä. Palveluntuottaja sitoutuu hoitamaan yksikköön sijoitettua lasta siihen asti, kunnes

lapsi siirtyy yksiköstä muualle, kuitenkin vähintään sopimuksenmukaisen irtisanomisaajan (1 kk).

Kaikki lapselle sijoituksen aikana ostetut vaatteet, apuvälineet, harrastusvälineet ja henkilökohtaiset tarvikkeet ovat lapsen omaisuutta ja ne annetaan lapselle mukaan.

Laitoshoidossa huolehditaan lapsen kasvatuksesta ja taitojen opettamisesta lapsen ikä- ja kehitystason mukaisesti. Laitoksen tulee huolehtia siitä, että itsenäistymistyöskentely aloitetaan täysi-ikäisyyttä lähestyvän nuoren kanssa riittävän ajoissa. Itsenäistyvää nuorta autetaan sopivan asunnon löytämisessä, ja nuoren kanssa opetellaan asumiseen liittyviä taitoja, kuten ruuanlaittoa, kodin puhtaanapitoa ja vaatehuoltoa sekä opetellaan rahankäytön suunnittelua ja haetaan tarvittaessa nuorelle kuuluvat taloudelliset etuudet yhdessä nuoren kanssa. Itsenäistymistyöskentelyn myötä nuorella tulee olla sellaiset perustiedot ja taidot, jotka tukevat nuoren siirtymistä laitoshoidosta itsenäisempään asumiseen. Taitoja opetellaan myös niiden nuorten kanssa, jotka muuttavat laitoksesta takaisin vanhempien tai muun läheisen luokse. Jälkihuoltoa suunnitellaan yhdessä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa ja se on kirjattuna asiakassuunnitelmaan.

Poissaolot laitoksesta ja karkaamistilanteet

Kotijaksot ja muut poissaolojaksot yksiköstä vanhempien luo tai muualle suunnitellaan yhdessä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Lapsella tulee aina olla mahdollisuus palata takaisin laitokseen, jos esimerkiksi kotijakso keskeytyy suunnitelmien vastaisesti.

Palveluntuottaja sitoutuu ilmoittamaan välittömästi lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle tai virka-ajan ulkopuolella päivystävälle sosiaalityöntekijälle, mikäli lapsi tarvitsee sairaalahoitoa, lapsi poistuu luvatta yksiköstä tai ei palaa sinne sovitusti. Palveluntuottajalla on toimintasuunnitelma lasten mahdollisten luvattomien poissaolojen varalta.

Ensisijaisesti palveluntuottaja vastaa lapsen aktiivisesta etsimisestä ja hakemisesta viipymättä takaisin yksikköön sekä vastaa kuljetuksesta aiheutuneista kustannuksista. Lasten kuljettamisessa on aina oltava mukana kasvatusta, terveys- tai sosiaalialan koulutuksen saanut työntekijä. Sosiaalityöntekijä voi pyytää poliisilta virka-apua sijaishuoltopaikastaan luvatta pois olevan lapsen löytämiseen

Laadunhallinta

Yksikössä on käytössä uusien työntekijöiden ja sijaisten perehdyttämiseen ajantasaiset perehdytysohjeet ja yksikössä on kirjallinen perehdytysuunnitelma.

Yksiköllä on kirjallinen lääkärin allekirjoittama lääkehoidon toteuttamissuunnitelma. Palveluntuottajan tulee huolehtia, että jokaisella hoito- ja kasvatushenkilökunnan työntekijällä, joka osallistuu yksikköön sijoitettujen lasten lääkehoitoon, tulee olla THL:n ohjeistuksen mukainen lääkehoitoon liittyvä osaaminen.

Lisäksi palveluntuottaja huolehtii siitä, että lääkehoidon toteuttaminen ja lääkkeiden säilytys on varmistettu THL:n ohjeistuksen mukaisesti

Palveluntuottajalla on lain yksityisistä sosiaalipalveluista 6 §:n mukainen omavalvontasuunnitelma, ja se on kaikkien nähtävillä. Lisäksi palveluntuottajalla on kirjallinen pelastussuunnitelma, joka on pyydettyäessä tilaajan saatavilla. Palveluntuottaja huolehtii siitä, että kaikki kirjalliset materiaalit päivitetään vuosittain ja aina tarvittaessa. Sopimuskauden aikana toteutettavaksi suunnitellun tilaajan ja palveluntuottajien välisen kehittämistyöskentelyn taustalla oleva yksi viitekehys on terapeutin orientaatio sijaishuollon kasvatuksellisena orientaationa.

Dokumentointi ja raportointi

Jokaiselle lapselle on laadittu hoito- ja kasvatussuunnitelma (joka on osa

asiakassuunnitelmaa), jota tarkistetaan säännöllisesti, vuosittain ja aina lapsen tuen tarpeen muuttuessa.

Lapsen tilanteesta raportoidaan kuukausittain kirjallisesti ja aina tarvittaessa puhelimitse lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Yksiköllä on käytössä systemaattiset lasta koskevien tietojen kirjaamiskäytännöt. Yksiköllä on käytössä lapsikohtainen kirjallinen sähköinen päivittäisraportointi.

Yksikössä on kirjallinen ohjeistus rajoittamistoimenpiteistä ja niistä tehdään lastensuojelulain mukaiset päätökset. Yksikön säännöt ja seuraamukset ovat esitetty kirjallisesti ja ne ovat asianosaisten saatavilla.

Lapsen asiakirjoja säilytetään huolellisesti lukituissa tiloissa ja ne palautetaan sijoittajakuntaan hoitosuhteen päättyessä.

LUONNOS